

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΤΟΣ Α' 1884

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

3 ΙΟΥΝΙΟΥ ΑΡΙΘ. 14

ΤΑ ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΤΡΑΧΩΜΑΤΑ

έν έτει 1734.

Ας μὴ τρομαξώσιν αὐτὴ ἀναγνώστρια τῆς καλῆς Ἐβδομάδος ἐκ τοῦ τίτλου τῆς παρούσης διατριβῆς, διότι δὲν πρόκειται περὶ τῆς δευτέρας ἐκείνης νόσου τῶν ὀφθαλμῶν τῆς τράχωμα παρὰ τῶν ἀσκληπιαδῶν καλουμένης ἀλλὰ περὶ ἄλλης τινὸς νόσου ἠθικῆς τὴν ὁποίαν, ἀπειλαῦσαν καταστροφῆν, διὰ φρονήσεως περιέστειλαν καὶ ἐθεράπευσαν οἱ Ἀθηναῖοι οἱ ἐκ τῶν ὑπηκόων τῆς Α. Σουλτανικῆς Μεγαλειότητος Μαχμούτ τοῦ Α'.

Ἀλλὰ πρὶν ἐξηγηθῆναι πλατύτερον, ἐπιτραπήτω μοι ἐν προομίῳ νὰ ἐρωτήσω ὑμᾶς ἐὰν δὲν σᾶς ἐκπλήττη ἡ διὰ τοῦ χρόνου ἐπελευθερία διαφορά περὶ τὴν ἀξίαν πραγματικῶν τιμῶν. Τοῦτα τῶν ἐπιπέπων βλεπόμενων γένωμενον εἰς πολλὰ ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα, ἰδίως ὁμοῦς εἰς ἐκεῖνα, τὸ ὅποιον ὁ Δῆμιουργὸς τοῦ παντός κατασκεύασεν ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ πρωτοπλάστου ἡμῶν πατρός· ὁ δὲ περὶ τούτου ἀμφιβάλλων ἄς ἐξετάσῃ πῶς εἶχον τὰ περὶ γάμου παρ' ἡμῶν κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους καὶ ἄς συγκρίνῃ αὐτὰ πρὸς τὰ παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ἐπικρατοῦντά νομίμα.

Κατὰ τὴν παλαιὰν τῶν ἐποχῶν διὰ τὴν ἀποκτήσῃ τις γυναῖκα ἔπρεπε νὰ τὴν ἀγοράσῃ ἀκριθὰ ἀπὸ τὸν πατέρα αὐτῆς, ὡς περὶ ὁ ἀτυχὴς ἐκεῖνος Ἰφιδάμας ὁ χαλκεὸν κοιμηθεὶς ὑπὸν διὰ τῆς φοβερᾶς τοῦ Ἀγαμέμνονος χειρὸς, πρὶν προφθάσῃ κἄν νὰ χαρῆ τὴν πολυγαγαπημένην αὐτοῦ σύμβιον, τὴν ὁποίαν διὰ νὰ λάβῃ ἀπὸ τὸν πατέρα αὐτῆς «πρῶτ' ἑκατόν βοῦς δῶκεν, ἔπειτα χίλι' ὄπασθη αἰγᾶς ἡμῶν καὶ ὄϊα»· μάλιστα δὲ, ἐπειδὴ φανερὰ δὲν ἐδίδοντο αἱ νύμφαι, ἠναγκάζοντο οἱ γαμβροὶ νὰ κλέπτωσιν αὐτὰς καὶ νὰ τὰς ἀρπάξωσι. Μόνον δὲ εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις ἐγένετο καὶ τις τοῦ κανόνος ἐξαιρέσις· ἀλλ' ἔπρεπε τις νὰ ἦναι Βελλεροφόντης ἢ Ἀχιλλεύς καὶ Ἀχιλλεύς κεχολωμένος, ὡς ν' ἀναγκασθῇ ὁ Ἀγαμέμνων πρὸς ἐξίλασμον αὐτοῦ νὰ τῷ ὑποσχεθῇ μίαν τῶν θυγατέρων αὐτοῦ καὶ προσέτι νὰ δώσῃ ἀντὶ νὰ λάβῃ δῶρα «ὅσ' οὐκ ἔστι ἐπὶ δῶκε θυγατρί».

Ἐνῶ σήμερον οὐ μόνον δὲν ἔχει πλέον ἡ γυνὴ τὴν ἐλαχίστην, κατὰ τὸ μεσαικὸν ἰδίωμα, ὑπερτίμησιν, ἀλλὰ καὶ ἔπεσε πολὺ κατὰ τῆς πραγματικῆς αὐτῆς ἀξίας, ὡς τε, δι' ἀχρηστῶν τισκευδὸς ἀχρηστῶν καὶ ἀπρόβητον, πρῆπει νὰ πληρώσῃ τις ἀκριθὰ ἕνα γαμβρὸν διὰ νὰ τοῦ τὴν φορτώσῃ εἰς τὴν βάρην.

Ἄλλοτε εἶχε μεγάλην σημασίαν ὁ γάμος καὶ διέταττε τὰ κατ' αὐτὸν ἡ πολι-

τεία, διότι πρωτεύων σκοπὸς τοῦ γάμου ἦτο ἡ παραγωγή εὐσώμων καὶ γενναίων πολιτῶν, ἐνῶ σήμερον χρησιμεύει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρὸς πλουτισμὸν καὶ ἀποκατάστασιν τοῦ νυμφίου, ἀδιαφοροῦντος συνήθως περὶ τῶν ἄλλων προσόντων τῆς νύμφης, ἐὰν αὐτὴ φέρῃ εἰς αὐτὸν ἀργυρίου ποσότητὰ ἱκανήν. Ἡ ἐπὶ τὰ χεῖρα δὲ, ὡς πρὸς τὸ ὄρατον φύλον, μεταβολὴ αὐτῆ χρονολογεῖται ἀπὸ πολλοῦ καὶ μάλιστα φαίνεται ὅτι τὸ κακὸν εἶχε τοσοῦτον πλεονάζει ἐπὶ τουρκοκρατίᾳ, ὥστε κατ' ἀνάγκην πρὸς περιστολὴν αὐτοῦ παρενέβη καὶ ἡ ἐκκλησία, ὡς ἐξάγεται ἐκ τινος Πατριαρχικοῦ γράμματος τοῦ Πατριάρχου Νεοφύτου ἐν ἔτει 1734 πρὸς τὸν μητροπολίτην Ἀθηναίων, ἐνῶ βλέπομεν ὅτι ἐπικρατούσης ἐν Ἀθήναις παλαιᾶς συνήθειας ὄχι μόνον ἀσπρά μετροῦντὰ νὰ δίδωσιν οἱ γονεῖς εἰς τὰς θυγατέρας ἀλλὰ καὶ πράγματα καὶ κτήματα, ἐλαιόδενδρα, δηλαδὴ ἀμπέλια, χωράφια, μάλαγμα, μαργαριτάρια καὶ φορέματα βουχικὰ οὐ τῆς τυροῦσης τιμῆς ὄντα, διὰ τὸ ἀπροσδιόριστον τῆς δόσεως εἶχε καταντήσῃ τὸ πρᾶγμα εἰς ὑπέρογκον αὐξῆσαι φιλοτιμίας, ἐνεκα σφαλερᾶς καὶ ματαιᾶς ἐπίδειξεως, ὡστε οἱ γονεῖς ἐκκενοῦντες πᾶσαν αὐτῶν τὴν παρουσίαν εἰς προικοδοσίαν τῶν θυγατέρων καὶ αὐτοὶ ὑπέπιπτον εἰς τὴν ἐσχάτην ἐνδειαν· καὶ τὰ ἄρρενα αὐτῶν τέκνα ὑστέρον τῆς ἀνηκούσης αὐτοῖς μερίδος ἐκ τῆς πατρικῆς οὐσίας. Πρὸς θεραπείαν λοιπὸν τοῦ κακοῦ συνήλθον οἱ Ἀθηναῖοι ἐμπροσθεν τοῦ ἀρχιερέως αὐτῶν καὶ κοινῇ ψήφῳ ἀπεφάσισαν νὰ ὀρισθῇ ἀπαρσάλευτος ὁ ἀνώτατος ὅρος τῆς προικοδοσίας· ἀφοῦ δὲ διὰ κοινοῦ ἐνυπαγράφου γράμματος ἐθεβαίωσαν τ' ἀποφασισθέντα, προὐκάλεσαν καὶ πατριαρχικὸν συνοδικὸν γράμμα εἰς μόνιμον καὶ διηνεχῆ ἀσφάλειαν, φοβεροῦ ἀφιεμένου ἀφορισμοῦ κατὰ τῶν παραβατῶν. Ἴδου κατὰ λέξιν ὁ γενόμενος προσδιορισμὸς τῆς προικοδοσίας· «... κἀνεῦθεν διέγνωσαν ὅπως ἡ μὲν πρώτη προικοδοσία ὑπάρχῃ διωρισμένη εἰς χίλια πεντήκοντα γρόσια, δηλαδὴ πάντων τῶν προικοδοτούμενων πραγμάτων εἰς μέσον προτιθεμένων τῶν μουσικίων, τοῦ μαζώγματος, τοῦ μαργαριταρίου, τοῦ χαλκώματος τοῦ στάγκου, ἔτι δὲ καὶ τῶν διωρισμένων σὺν τούτοις βουχικῶν, ἤτοι δέκα ὑποκαμισοβράχων καὶ οὐ πλείονων, δέκα μπολιῶν, δύο κραββατοστρώσιων μετὰ τῶν ἐπακολουθούτων αὐτοῖς νυμφικῶν κοσμημάτων, καὶ λοιπῶν τῶν ἐπιδιδόμενων μέχρι καὶ τοῦ μικροτάτου τούτων σὺν ἀπάντων μετὰ πάσης

ἀκριβείας διατιμωμένων ὑπὸ ἐμπείρων καὶ εἰδημόνων διατιμητῶν, καὶ τῆς γενομένης ἐξ ἀπάντων τιμῆς συμποσομένης καὶ συγκεφαλαιουμένης εἰς ἓν, ὅσα ἂν ἐλλείψωσιν ἐκ τοῦ διορισθέντος κοίτου καθ' ἑλλην τὴν προικοδοσίαν τῶν χιλίων πενήκοντα γροσίων ἔχουσιν ἀναπληροῦσθαι ἀπὸ μετρητῶν ἀσπρων καὶ καταβάλλεσθαι ὑπὸ τῶν προικοδοτούντων, καὶ οὕτως ἀπαρτίζεσθαι καὶ τελειοῦσθαι τὸν ὅλον ἀριθμὸν τῶν χιλίων πενήκοντα γροσίων, καὶ μῆτε ὑπολείπεσθαι τι πρᾶγμα ἀδιατίμητον, μῆτε υπερβαίνεσθαι ὅλως τὸν ῥηθέντα ἀριθμὸν τῶν χιλίων πενήκοντα, ἀλλὰ μένειν αὐτὸν ἀνυπέρβατον, καὶ ἀκαταπάτητον καὶ τοῦτον γινώσκεσθαι παρὰ πάντων ὅρον ἀμετάθετον καὶ διορισμὸν κεκυρωμένον τῆς πρώτης καὶ ἐξαιρέτου προικῆς. Μετὰ δὲ τούτων εἶναι, καὶ γίνεσθαι καὶ δευτέρας καὶ τρίτης τάξεως προικοδοσίας, αἵτινες ἔχουσι μένει ἀδιόριστοι μὲν κατὰ τὸν ἀριθμὸν, ἐμπῆς ὀλιγοτέρας καὶ κατωτέρας ποσότητος, καὶ ὑποβεηκυίας τῇ πρώτῃ, φυλάττουσαι καὶ αὐταὶ τὴν πρέπουσαν αὐταῖς συμμετρίαν κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς εὐπορίας καὶ δυνάμεως τῶν προικοδοτούντων, καὶ κατὰ τὴν γενησομένην ἐκ κοινῆς συναίνεσεως συμφωνίαν μετὰ τῶν ποιούντων τὰ γαμικὰ συναλλάγματα.

Τὴν προικοδοσίαν ταύτην ἐκάλουον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τράχωμα, τίς οἶδε πόθεν τῆς λέξεως ταύτης κατὰ παραφθορὰν ἂν ὄχι μεταφορικῶς ληφθεῖσθαι. Κατὰ τοῦ τραχώματος λοιπὸν κατεξανέστη ἡ ἐκκλησία καὶ ἐπαφῆκε κατὰ τῶν παραβατῶν τοὺς κεραινοὺς αὐτῆς· κατόπιν δὲ τοῦ Πατριαρχικοῦ γράμματος τὸ ὅποιον ἔφερε, φαίνεται, τοὺς προσδοκωμένους καρπούς, ἡ χαρὰ τῶν Ἀθηναίων ἀπαλλαγέντων τοῦ τραχώματος ἐπανηγυρίσθη καὶ δι' ἁσμάτων ἐν τῶν ὁποίων ἀρχεται διὰ τῶν ἐπομένων στίχων:

«Φίλοι μου ἡλικιωταί,
νὰ καρὸς νὰ παύσῃτε,
πλεῖσθ' ἔχετε αἰτίας,
νάστε τόσον τρομασμένοι,
ἰσηκώθη' ἂπ' τῆ μέση,
εἰς τὸ γένος τόσους χρόνους
τράχωμα τὸ ὄργισμένον,
ἡ πηγὴ τῶν συμφορῶν μας».

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν Ἀθήναις, ἀλλαχθῶ ὁμοῦ δὲν ἴσχυσαν, ὡς φαίνεται, ἡ πατριαρχικὴ προτροπὴ καὶ ὁ ἀφορισμὸς πρὸς ἐκρίζωσιν τοῦ κακοῦ, διότι πάλιν ἐν ἔτει 1767 ὁ τότε πατριάρχης Σαμουὴλ² ἀντεπέστη κατὰ τῶν τραχώματων διὰ νέων καὶ ἀργαλέων ἀφορισμῶν, μέχρι δὲ καὶ πρὸ τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως ἀκόμη

1. Τὸ γράμμα ἰδημοσιώθη ἐν ἔτει 1864 ἐν τῷ ἡμερολόγιῳ Μ. Π. Βρετοῦ, ὅπου καὶ παραπέμπομεν τοὺς βουλομένους ν' ἀναγνώσωσιν αὐτὸ ὀλόκληρον.

1. Ὅρα καὶ τούτο ἐν τῷ αὐτῷ ἡμερολόγιῳ σελ. 238.
2. Α. Ε. Ἰγνήλιου σελ. 410.

δεξιάς, πάτ! δ' άριστέρος) είμαι δίκαιος ως ο Άριστένης, ο Σολομών και ο Σαρμάν' άφ' ής ήμεράς ή χάρις της Πακαρίας... θα ήκούσατε βεβαίως τί συνέβη μεταξύ αυτής και έμου; όλος ο κόσμος έμαθε τὰ περί τούτου: θα σάς διηγηθώ όμως και πάλιν αυτά αυρίον μετά την δίκην διότι την ώρα αυτήν ήχω άλλο τι να σάς είπω... πρέπει να σάς είπω από τώρα το μυστικόν πάσης δίκης με ένοχοίτε; το μυστικόν επειδή όμως είναι φύσει άποκρύφτου, πρέπει να λέγεται μυστηριώδως και χαμηλή τή φωνή πησιάζατε, τένα μου».

Φρούτ! οι περσοί διάδικοι από των δύο γωνιών της τραπέζης επήδησαν εις τους ώμους του ειρηνοδίκου, καταλαβόντες εκάτερος άνα ένα ώμον και σχηματίσαντες μετά της έν μέσφ κεφαλής το παραδοξώτερον της φύσεως τρισυπόστατον, ήσως ήσως δε και όμοούσιον ή ήσως αυτή ήρεσε καθ' υπερβολήν εις τὰ πτηνά, πρώτον μὲν διότι ήδύναντο να περιεγραφθώσιν έγγυτατόθεν τους κυκλοσχηματίστους άκουστικούς διαδρόμους του δικαστού, ών το πολυσύνθετον σχέδιον μακρόθεν ήτο άκατάληπτον· δεύτερον δέ, διότι ήλιπζον ότι θα δύνηθωαι να ίδωσι, δια της όπης των ώτων, το είδος και την ένέργειαν του έν τή κεφαλή εκείνη λειτουργούντος νοός, άπως ο ταξιδευών θαυμάζει την μηχανήν του φέροντος αυτόν άτμοκινήτου· αλλά φαύ! τὰ πτηνά ήγούσιν, ότι ο φυσικός και ο μεταφυσικός κόσμος διαιρείται εις έννοητόν και άνενηώητον και, ότι το πρώτον πρᾶγμα, ύπερ ο νοός άγνωστ είναι αυτός ο νοός· άν έμελέτων τον Σπένσερ θα έφατιζοντο περί τούτου και θα έγνώριζον, ότι και αυτόν τον έγκέφαλον γυμνόν άν διέβλεπον, τὰ μυστήριον ήθελε μείνει μυστήριον. Μετά τας ματαιάς λοιπόν προσπάθειάς, όπως διακρίνωσι τι δια των όπών, δυοίν ήθελεν έμελλε να συμβή, ή να πείσθωσι τὰ πτηνά ότι ο ειροδίκης δεν είχε νουν παντάπασι, τουθ' ύπερ θα ήτο πρότασις λίαν τολμηρά, ή να άποφασίσωσι να διανοήσωσι δια του ράβμου περισσώτερον την άκουστικήν σάλπιγγα, ίνα καταστή όρατός ο έγκέφαλος· άλλ' ο ειρηνοδίκης έπρόλαβε το δίλημμα θωπεσίας πρώτον τον γκιώνην· δια της άριστέρας παλάμης επί της στιλπνης ράχως του έπιτρέπων δια των δακτύλων του άπαλώσ την από κεφαλής μέχρι της άκροτάτης ύψος χώραν και έπειτα επαναλαβών την αυτήν θωπειαν και το αυτό σχήμα και επί των νώτων του κούκκου. «Και τώρα, τένα μου, καιρός να σάς είπω το μυστικόν πάσης δίκης»· και κρυφίως έψιθύρισε στρέψας την κεφαλήν προς τον άριστέρον του ώμον «ή μηχανή θέλει έλαιον», έπειτα έστρεψε την αυτήν κεφαλήν προς τον δεξιόν ώμον και επανεψιθύρισε «ή μηχανή θέλει έλαιον». Μετά τους ήεροκρυφίους λόγους, ήγήθη φέρων πάντοτε επί των ώμων τους διαδίκους, έβαλε τὰ τσαρούχια του, έβάδισε προς την θύραν, όπως χωλός ήθελε φέρει τὰ άχαντα μυστήρια, ήνοιξε αυτήν, έξήλην εις το ύπαιθρον και ειπε «Συ γκιώνη, πέταξον

προς την Έκκλησιάν σου· συ κούκκε εδοδύ προς τον άχυρόνά σου». Έπειτα έσεισαν άμοφτέρους τους ώμους επλάταγήσε άριστέρας τας χείρας, και άπέπεμψε τὰ πτηνά.

Μετά τον χαριτότροπον τούτον άποχωρισμόν ο ειρηνοδίκης έμεινεν επί τόπου παρατηρών πετώντας τους αντιπάλους· έν τή άνεξαντλήτω γλυκυθυμία του χαρακτήρος του επεθύμει ειλικρινώς να άποτραπή μέχρις αυρίον πάσα αυτών συνάντησις και πᾶς νέος μουσικός ανταγωνισμός δύναμένος να επιφέρη νέαν σύγκρουσιν. Δεν έσκέφθη, ότι μένων εις το ύπαιθρον, ίνα επιτηρή την άκριβή εκτέλεσιν της άναβλητικίας άποφάσεως, έθυσίαζεν εκούτον ύπερ του νόμου· διότι ο ψυχρός άηρ της νυκτός ένήργησεν, ως αιχμή έγχειριδίου εις τον κενόν αυτου στόμαχον και άνέφλεξε την έντός ύπολαθάνουσαν πείναν εις βαθμόν πυρκαϊάς. Έστέναζεν άνουψόν τους όφθαλμούς, αλλά δεν έδάκρυσεν· όχι, δεν έδάκρυσε περιεργάσθη τὰ φῶτα του ούρανού· συμπόσιον ύπάρχει εκεί; βεβαίως συμπόσιον σημαίνει ή φωτοχυσία· και τίς δεν τρώγει κατά την γλυκειαν ταύτην ώρα; δεν φθάνει μέχρι της όσφρησέως σας ή ευωδία του βουτύρου και ή άχνη άπομακρυσμένης τινός ουσίας έψημένης, ώστε άρνιου τυροπερού; παρέκει έντός πελωρίας χύτρας δεν βράζει άροκωλίον κικεύων; οι όφθαλμοί του ειρηνοδίκου άπαγράφουσι παραδόξους φλόγας και πάλλει τους οδόντας φανταζόμενος εκούτον πρωτοκαθέδρον του συμπόσιου. Άλλ' έν άκαρεί ή σκηνογραφία άλλασσει· εκατομμύρια κλιθάνων έστραμμένων προς αυτον καιούσι προς πείνά του πυρ αίματηρόν από των θυρίδων των κλιθάνων τούτων προβάλλουσι την κεφαλήν έρυθροί δαίμονες με την γλώσσαν έξω του στόματος μυκτηρίζοντες τον πόνον του ειρηνοδίκου· έπειτα οι δαίμονες ουτοι πηδῶσιν έξω των κλιθάνων άναριθμητοί, φέρουσι την ζύμην εις μέγιστα ζύμωτρα, σχηματίζουσι τους άρτους μετά φαντασμαγορικῆς ταχύτητος, ρίπτουσι αυτούς εις τους κλιθάνους βοηθούοντας άλλήλους εις τὰ έργα ταύτα μετά διαβολικής δραστηριότητος· οι κλιθάνοι εκλεισθησαν, οι δαίμονες διεσκορπισθησαν, άλλ' ή όσμη του ψηνούμένου άρτου φέρει την λιποθυμίαν εις τας αισθήσεις αυτου· ουδέν βλέπει πλέον αισθάνεται ότι επήλθεν έν ποίς έντέροις στιγμήν νάρκης—ή πείνα έχει τας παραδοξώτερας των ιδιοτροπιών—στιγμή σχεδόν ευτυχίας, στιγμή ήν νομίζω ότι δύναμαι να όνομάσω το ύπό τας συνθήρας· Και ήρχισεν ήδη να καταρχομίζη αυτον δια του βλέματος, έν φ.συχρόνως έσκέπετο· σχέδιόν τι θωπεύων την φαλάκραν, κάτωθεν της όποιας έφύετο το σχέδιον.

«Επιθυμείς λοιπόν να μάθης τίνος είδους μηχανή είναι, ήτις θέλει το έλαιον; — Πολύ σε παρακαλώ, άν σου το θα συντελέση εις το να κερδίσω την δίκην. — Είναι το μόνον μέσον.

ορθοί, οι δε ήπλωμένοι κατά γης είχαν εις τὰ χείλη το γάλα· και άλλοι μὲν, ότι ήρχισαν ρόφοντες με το πρόσωπον άπαστράπτον εκ χαράς, άλλοι δε μετά σοβαρῆς ήδυπαθείας παρέτεινον την ρόφησιν και άλλοι ευρίσκοντες την στιγμήν, καθ' ήν κατεβιβαζον την πινακίδα από των χειλέων περιρρῦτων γαλακτι με το κτηνωδέστατον αίσθημα του μη περαιτέρω χορτασμού. Ηθέλησε και αυτός να τρέξη προς τον ποταμόν· αλλά μετά δύο ή τρία έλματα τὰ γόνάτα του εκάμψθησαν· εκείνοι έξηκολούθουν να ροφῶσιν· ή τύχη πᾶσον είναι σκληρά και δεν μασσάσι! Η Ισχυρά οδύνη άπεδιώξε τας φαντασιώσεις, άνενώσασε την πείναν και επάνερε την πείνην πραγματικότητα εις τους πόδας του ειρηνοδίκου.

Η πραγματικότης αυτη είχε το σχήμα του κούκκου, όπως επανήρχετο δια μέσου των χαμοκλάδων πέζος και άκροβατών, όπως μη φώραθη ύπό του γκιώνη, ίνα συμβουλευθῆ πιθανώς τον ειρηνοδίκην, ίσως κ' ίνα δωροδοκήση αυτον. «Καλῶς σου παιδί μου, καλῶς τον κοκκόν μου· σε έπερίμενον, όρίσατε, ως εισέλθωμεν να μή κρούσῃς· έχουν την πεποίθησιν ότι συ πρώτος θα έννοήσης το μυστικόν· ο αντίδικός σου είναι βλάξ· καθήσον κύριε κούκκε· έδώ, έδώ πλησίον του πυρός, ως θμλιήσωμεν, ως ήσως προς ήσον αυτην την στιγμήν δεν είμαι ο δικαστής σου, άλλ' ο φίλος σου· θα διέλθωμεν συνδιαλεγόμενοι την νύκτα, αλλά πρώτος άς κλεισω καλῶς την θύραν έσωςην μήπως οχληρός τις διακόψη την συνδιαλέξειν».

Ο κούκκος έγοητεύθη εκ της ύποδοχής ταύτης και ήρχισε να ανατινάσῃ συνεχῶς τὰ πτερά· δεν ήξυρω πᾶς, αλλά βεβαίως ένεκα των ανατιναγμών τούτων ο ειρηνοδίκης παρετήρησεν ότι είχε μηρούς ευσάρκους και ορεκτικούς.

«Ηλθον κύριε ειρηνοδικη δια να... — Ένωθ, ένωθ, φίλε μου, θα έφερεις έλαιον δια την μηχανήν. — Όχι κύριε ειρηνοδικη· μόνον. — Μη λέγεις όχι, φίλε μου· ήσως έφερεις έν άγνοία σου. — Ίσως· άλλ' έγω ήλθον δια να σε έρωτήσω περί τίνος μηχανῆς πρόκειται. — Πᾶς; δεν το ήύρες; — Έσκέφθη πολύ· αλλά ματαιώς· είναι δυνατόν να με βοηθήσητε εις τας ερέυνας μου; — Ευχαριστώ, διότι σε συμπάθω και επιθυμῶ να κερδίσης συ την δίκην. Άλλά πρώτον ειπέ μοι πᾶσον έτων είσαι; — Δύω και ήμισέως. — Α! δύο και ήμισέως έτων κούκκος είναι πάντοτε ώραιος και παχύς». Και ήρχισεν ήδη να καταρχομίζη αυτον δια του βλέματος, έν φ.συχρόνως έσκέπετο· σχέδιόν τι θωπεύων την φαλάκραν, κάτωθεν της όποιας έφύετο το σχέδιον.

«Επιθυμείς λοιπόν να μάθης τίνος είδους μηχανή είναι, ήτις θέλει το έλαιον; — Πολύ σε παρακαλώ, άν σου το θα συντελέση εις το να κερδίσω την δίκην. — Είναι το μόνον μέσον.

— Τότε θα ήμαί ευγνώμων δια βίον. — Μόνον δια βίου; όχι και μετά θάνατον; — Και μετά θάνατον. — Μαθε το λοιπόν είναι μηχανή μουσική· όνομάζεται κλειδοκύμβαλον. — Κλειδοκύμβαλον. — Ναι και μαλιστα· κλειδοκύμβαλον. — Και πᾶς θα μοι χρησιμείνη· να κερδίσω την δίκην; — Έρωτάς πᾶς; θα ακούσης και θα μάθης έξ αυτου τους λαμπρότερους, τους σοβαρότερους και τους τρομερότερους των τόνων, ώστε να νικήσης εις την μουσικήν επιστήμην όχι μόνον τον γκιώνην, αλλά και την αηδονά. — Α! τότε, έννοεις; διατάσσω τον γκιώνην και σε να τραγουδήσητε ένωπιόν μου, δια να κρῖνω έξ αυτηκόας. — Αρχίζω να έννοθ. — Είναι ο νημονέστερος των κούκκων όσους έγνωρίσα. — Καλωσύνη σου! — Επιθυμείς τώρα να ίδης το κλειδοκύμβαλον και να το ακούσης; — Έξ όλης ψυχῆς. — Περιμένε μίαν στιγμήν». Ο ειρηνοδικῆς ήγήθη και έλαβε την μεγάλην ψαλλίδα του, ήτις εκρέματα από τινος κερφίου εις τον τοίχον, την ψαλλίδα, την άχωρίστον σύντροφον της ζώνης του, αυτην εκείνην την ψαλλίδα ήτις κατέστησε την σύντροφον της τόσο μικράν και τόσο στενήν δια των τριακονταετών αυτης μελωδιών· ο ειρηνοδικῆς έλαβεν αυτην εις τους δακτύλους της δεξιάς χειρός, διήνοιξε αυτην εις χι και ειπε θριαμβευτικῶς.

«Ίδου ή μηχανή, φίλτατε. — Άλλ' αυτη είναι ψαλλίς. — Φαίνεται ψαλλίς· άλλ' είναι κλειδοκύμβαλον. — Άλλε δεν ακούω καμίαν μουσικήν. — Πλησίασον. — Ίδου. — Όθς την κεφαλήν σου έδώ μεταξύ και ακρόασου μετά προσοχής. — Πᾶς; τοιματώπως; — Ναι, ναι· καλῶς, καλλιστα. — Άλλά δεν ακούω. — Άκρόασου βαθέως... ακούεις; — Όχι ακούθ. — Άκουσον λοιπόν κούκκε. Και ήκούσθη το όλέθριον κρῖξ, άλλ' όχι ύπό του κούκκου, το κρῖξ το όποιον απέκοψε τον λέρυγγα του κούκκου και έριψε τον ίδιον, άφ' ενός και την κεφαλήν του άφ' έτέρου σφαδάζοντα και αιματοκυλίόμενον έντός της σάκκης της εστίας· έν κούκκου ήθέλησε να έξέλθῃ τελευταίον εκ του άποκοπέντος λάρυγγος, άλλ' ουτος δεν είχε πλέον την δύναμιν να προσφέρη το γράμμα κ και μόλις κατώρθωσε να είπη χου, χου, ου!

Το τσουκαλιον έβράζει εισέτι· ο κούκκος έβαπτίσθη έντός αυτου επανειλημμένως πριν ή άκαριεθῆσι τὰ πτερά του. Ο ειρηνοδικῆς έδειπνησεν, ήτο πεπρωμένος να δειπνήσῃ, και άπεκοιμήθη έν ά-

ναπεποκαυμένη συνείδησει το έπιλοιπόν της νυκτός.

Την επαύριον λίαν πρωί ο γκιώνης και η κούκκίνα έφθάσαν εις την καπνοδόχην του ειρηνοδικακού καταστήματος· ο ειρηνοδικῆς εκουμάτο· διότι είχε δεσπνήσει, όχι κακῶς παρετήρησεν από της όπης της καπνοδόχης και είδον τὰ πτερά χυδην, είδον το αίμα, είδον τὰ όστα και δεν έβράδυναν να έννοήσασι την θλιβεράν αλήθειαν.

Όξεία αληθῶν διεπέρασε την καρδίαν του ευαισθήτου και συμπαθητικού γκιώνη· οιμοί! δια τον έρωτα έρωτοτρόπου και άπιστον κορασιδος, έγένετο αίτιος μιαιφάνος δολοφονίας και άπάλασε τον συναδελφόν του οίχτρότῶτα θανάτῳ!

Η κούκκίνα άπέπεμψε μετ' άποστραφῆς, ως πᾶσαι σχεδόν αι διπρόσωποι κόραι. Άλλ' ή βαθεία πληγή είναι άθεράπευτος εισέτι έν τή καρδία του επίζησαντος μουσοργού· εκτοτε ο γκιώνης κρμαζόμενος από τῶν όνυχών των ποδῶν του με την κεφαλήν προς τὰ κάτω, ίνα ίδη τὰ τραγικά λείψανα του άδελφου του δια μέσου των καπνοδοχῶν, ψάλλει καθ' εκάστην έσπέραν μετά θλιβερωτάτου και ισχυρού τόνου καλών μετά πόθου εκ του στόμαχου του ειρηνοδίκου· τον άδελφόν του Γκιού, γκιού σημαίνει εις την γλώσσαν του νυκτερινού άοιδου κούκκε, κούκκε. Τὰ αγωνιώδες άσμα μόλις τότε διακόπτεται· λέγει ο λαός, όταν ρανίσι αίματος έξερχόμενῃ από της βίνος του άοιδου πέση κατά γης, ίνα συνανταμῖθῃ έν φιλοστόργῳ κλητήματι· μετα του αίματος του άδικου και σκληρῶς σφαγιασθέντος.

Τώρα ύπολείπεται το ζήτημα, δικαίως ή άδικῶς έτιμωρήθη ο κούκκος; Δικαίως άναμφιβόλως, έπρεπεν όλίγον τι να τιμωρηθῆ, ως σκιά άλλοτριος παράξιος· ως το μη είναι το είναι, ως παρφάσις της μεγαλοφίας, ως φθόνος της άξίας· άλλ' ουχ ήτιον φρονούμεν· ότι και τούτου δολθέντος άδικῶς και παρανόμως κατεβροχθήσθη. Ουχ ήτιον εκτοτε επεκράτησε παρά τῷ ανθρωπίνῳ γένει ή κοικφογία, άφου δια της προς τον ύπουργον εκθέσεως του ειρηνοδικου έγένετο γνωστόν, ότι το κρέας του κούκκου αξίζει τοίλαχιστόν την μουσικήν του επιστήμην.

K. ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

Αι έκδοτόν άπόσπασμα εκθέσεως του στρατηγού ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΕΥΜΟΡΦΟΠΟΥ

Συνίχτι και τίλος επί σελ. 99.

Ο Κιουρκλής έφθασεν εις Σάλανα και ή εμπροσθοφυλακή είχε φθάσει εις Λεβαδείαν, ένεκα τούτου ευρέθημεν εις την άναγκην να όπισθοδρομήσωμεν και επήγαμεν εις τας Αθήνας και επροπαρασκευάζομεθα να άντιπρούσωμεν. Ωγυρώσαμεν την πόλιν και τὰ περί αυτής, και εις όλίγας ήμέρας έφθασεν ο Κιουρκλής με τον μεγαλιον εκεινον στρατόν άντεστάθημεν τριακόντα πέντε ή τριακόντα έξ ήμέρας· αλλά μᾶς εκατάστρεψε τὰ περισσότερα τείχη της πόλεως από τὰ μεγάλα πυρο-

βόλα όπου μᾶς έστησαν και ώρμησαν καθ' έπάνω μας και έτραβήθημεν εις το φρούριον και εις τους πρόποδας αυτου. Εγώ έμεινα έξω του φρουριου εις το σπήλαιον και την εκκλησιάν όνομαζομένην Χρυσοσπηλαιώτισσαν και έμεινα εκεί μέχρι της συνθήκης, όπου έβγήκαμεν από το φρούριον. Εορισκόμενος εις την πολιορκίαν των Αθηνών έσχηματίσθησαν κατά την εποχήν εκείνην διάφορα σώματα, έγενε και ή σχηματισμός του Έπτανησιακού, το όποτον με όνόμασεν αρχηγόν του, άν και μη παρόντα, και ήλθε μετά του τακτικού σώματος να ύποστη τὰ δεινά της πολιορκίας, και όσοι ήδυνήθησαν να εισχωρησουν έντός της πόλιοςκίας έδειξαν πραγματικῆν γενναίότητα και εύπειθειαν· μάρτυρες της διαγωγῆς των είναι οι Αθηναίοι και λοιποί εύρεθέντες. Όσα δεινά υπέστημεν εις αυτην την πολιορκίαν είναι αδηγήτητα, επληγήθην εις το διάστημα αυτό και έλαβα δύο πληγῆς· την μίαν εις την κεφαλήν και την έτεράν εις την πλάτην. Απεράσαμεν εις Σαλαμίνα προς μικράν άνεσιν· αναχωρών έκ Σαλαμίνας επήγα προς τον Αρχιστράτηγον Τσουρτζην, όπου διευθύνθημεν μαζί του εις την δυτικήν Ελλάδα, όστις με έπεφρότησε δι' όποιου δήποτε μέσου δύνηθῶ να έβγάλω τον Βυρνακιώτην από τους Τούρκους, το όποτον υπέσχεθη και έντός ενός μηνός τον έβγαλα. Βίς την Ακαρνανίαν δεν έκαμα πολέμου είμη εις τους Παπιάδους με όλίγους Τούρκους, μετά ταύτα ήλθαμεν έξω του Αιτωλικού εις τον Τουλιμα, εκει έξημερωθήμεν επήγα την ήμέραν και έπαρατήρησα ένα όχυρόν Καστράκι, το όποτον είχε τέσσαρα μικρά κανόνια σιδηρά και ειπον εις τον Αρχιστράτηγον, ότι αυρίον το έσπρας είναι ιδικόν μας· μᾶς ειπεν, άν αυτό το πάραμεν είναι εις χείρας μας το Αιτωλικό, έγω αυτό ύπόσχομαι να εκπληρώσω, ή δε έξοχότης σας φρονίσαστε τὰ περαιτέρω. Ολην αυτην την νύκτα εκάμαμεν ένα δυνατόν όχρωμα το όποτον έξέθωριξε εναντίας, δεν ήδυνήθησαν οι έντός του όχυρώματος όλην την ήμέραν ουτε τουρφέι να ρίξουν ουτε κεφαλή να σηκώσουν· ή μεγάλη στενωχώρα την όποιαν έδοκιμαζον τους έβίασε να παραδοθῶν. Την 4 Μ. Μ. τους παρέλαβον όλους και τους επαρέδωκα του Αρχιστρατήγου· καθῶς τον είχα ύποσχεθῆ. Έντός όλίγων ήμερών έφθασεν ο Βελλίμπης με άπόφασιν να άπεράση τας προφάς εις το Αιτωλικόν και να έφοδιση τὰ Μεσολόγγιον. Αφου ήλθαν οι Τούρκοι να ξεκουραστῶνε και έμειναν δια την αυρίον να δοκιμάσουν, επήγα εις τον Αρχιστράτηγον και του είπα, ότι οι Τούρκοι είναι άποφασισμένοι δια να έμβάσουν τας τροφάς, και μου ειπε τί νομίζεις να κάμωμεν τον είπα, ότι έχομεν την άναγκην να έπισκευασώμεν ένα ταμπούρι άόμη αντίκρῳ του άλλου και τότε; δεν θα δύνηθουν να κάμουν τίποτε μου ειπεν, ότι πᾶς θα προφυλάξῃ το ταμπούρι; του είπα, ότι εις το ταμπούρι να πηγαίνω έγω, άλλ' επειδή δεν εξαρκούν οι στρατιώται μου να μου δώσῃτε και τον λόχον του Κα-

— Μάλιστα, Πέτρε, χάρις εις τὸν Δουμβρόσκη, ὅστις εὐρίσκειτο ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἢν ἔλαβεν ὁ νεοκίης καλπαζῶν ἐπὶ τοῦ ἵππου του. Ὁ Δαλματὸς ἀφρόδως ἐδέχθη ἐπὶ τοῦ στήθους του τὴν εὐγνωσίαν τοῦ ἵππου καὶ ἔριψε κάτω τὸν ἵππεα.

— Ἀλλὰ τότε, ἀφ' οὗ συνελήφθη ὁ φυγὰς; διατί ἐφαίνετο προαισθανόμενος καὶ ὡς πρὸς αὐτὸν ἀτυχίαν τινά;

— Διότι ὑπάρχει προδότης τις μαζὴ μας, Πέτρε ὁ νέος κόμης δὲν ἠδύνατο νὰ διαφύγη χωρὶς νὰ ἔχη βοηθόν.

— Καὶ ὁ προδότης αὐτὸς ποῖός εἶναι;

— Ἐγώ, καὶ Πέτρε, ἐγὼ ἢ ὁ Ρουσνιακός;

— Καλῶς, ἐνόησα καὶ ἔλαβες τὰ μέτρα του ἐναντίον τοῦ κατηραμένου αὐτοῦ λεπροῦ;

— Μάλιστα αἱ ἀποδείξεις εἶναι περυσικαί. Ὄταν ἐξηγέρθη ἀκούσας τὸ εἰς τὰ ὄπλα, ὁ ἀγριοχοῖρος δὲν ἦτο παρῶν· εἶχεν ἐγκαταλείψει τὴν θέσιν αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἦτο τῆς φυλακῆς πλησίον τοῦ αἰχμαλώτου. Ἐπὶ πλέον ἐπὶ τοῦ ἰδικοῦ του ἵππου ἔφυγεν ὁ νέος κόμης, καὶ τὰ σχοινία δι' ὧν ἦτο δεδεμένος εὐρέθησαν εἰς τὰ θυλάκια τοῦ μαυδύου τοῦ συνενόχου του.

— Ὁ ἄθλιος! ἐτονθόρασε ὁ Τζανῆς, σοίγγων τὰς πυγμάς καὶ τί εἶπε πρὸς ἀμυνάν του;

— Ἰσχυρίσθη ὅτι δὲν ἀπεμακρύνθη ἢ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ επαγρυπνῇ ἐπὶ τοῦ Κατταρινοῦ.

— Πῶς;

— Ψευδῆς πρόφασις, Πέτρε ὁ Κατταρινὸς δὲν ἀπεμακρύνθη τοῦ στρατοπέδου. Εἰς τῶν πρώτων νομίζω μάλιστα ὁ πρῶτος ἠσθάνθη τὴν φυγὴν τοῦ μαυδάρου καὶ ὤρμησε ἐπὶ τοῦ ἵππου του, ἵνα τὸν καταδιώξῃ, ἀλλ' αἱ ἔγγλαι ἦσαν κομμέλαι ἀναμφιβόλως ὑπὸ τοῦ Ρουσνιακοῦ.

— Ὁ Ἰωάννης εἶναι γενναῖος στρατιώτης καὶ ἕκαστος θὰ λάβῃ τὸ δίκαιόν του.

Ἴδου πῶς συνέβησαν τὰ πράγματα κατὰ τὴν ματαιωθεῖσαν ταύτην ἀπόπειράν δραπέτευσως, ἥς τὸ τελικὸν ἀποτέλεσμα ἠδύνατο νὰ καταστρέψῃ πᾶσαν ἐλπίδα τῆς Χρισίνας.

Ὁ Γεώργιος Ἀρσταῖν ἦτο τῷ ὄντι τοποθετημένος μεταξύ τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Ρουσνιακοῦ ἕκαστος αὐτῶν πρὸς περισσότεραν προφύλαξιν εἶχε περιτετυλιγμένην περὶ τὴν χεῖρα τὴν μίαν ἀκρὰν τοῦ σχοινίου, δι' οὗ ἦτο δεδεμένος ὁ αἰχμαλώτος. Εἰς τινὰ ἀπόστασιν ὁ Ζαγράβ ἐφαίνετο ἀποκλειστικῶς ἀσχολούμενος περὶ τοῦ δείπνου του. Παρὰ τοῖς πλείστοις ὁ ὕπνος ἀθριαμβεῖσε τῆς πείνης. Αὐτὸς ὁ Παῦλος καταβληθεὶς ὑπὸ τῆς θερμότητος καὶ τοῦ κόπῳ, δούε τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς καὶ βεβαιωθείς περὶ τοῦ αἰχμαλώτου ἀνεπαύετο ἐξηλωμένος ἐπὶ τοῦ μαυδύου του. Ὁ Ρουσνιακὸς διπλασιαζὼν τὴν επαγρυπνησίαν του ἐξηκόντηζε τὰ βλέμματα του μάλλον ἐπὶ τοῦ Κροάτου ἢ ἐπὶ τοῦ Μαυδάρου· ἐπέμενε φρονῶν, ὅτι ὁ Κατταρινὸς στρατιώτης ἦρα ἔχθρὸς ἔτοιμος πρὸς ἀπόδρασιν. Ἐν τούτῳ τὰ πύρα, μὴ τρεφόμενα πλέον, ἀμφιβόλους μόνον καὶ ἐρυθρὰς λάμψεις ἔριπταν, Ἐκτός τοῦ ἀ-

γριοχοῖρου πάντες ἐκοιμῶντο ἢ ἐφαίνοντο κοιμώμενοι.

Τῇ στιγμῇ ταύτῃ διὰ μέσου τοῦ ἡμίφωτος εἶδε οὐκίαν τινα ἐγειρομένην ἐκ τῆς γῆς ἔμπροσθέν του καὶ διευθυνομένην βραδέως πρὸς τὸν πυκνότερον περιβόλον τοῦ δάσους. Ἀνεγνώρισε τὸν Κροάτην. Βεβαιωθείς τότε τάχιστα περὶ τῆς ἀσφαλείας τοῦ αἰχμαλώτου ἤσυχος ὡς πρὸς αὐτὸν ἐγείρεται ὁμοίως λαμβάνει μεταξύ τῶν πλησίων ὀπλῶν τὴν ἀιστομον καραμπίναν του, γερμίζει αὐτήν καὶ ἐφορμᾷ ἐπὶ τὰ ἴχνη του. Ὁ Ζαγράβ ὁμοῦς ὅστις ἐγνώριζε τὰ ἐνστικτὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ σοφῶς κατήρτισε τὸ σχέδιόν του, ἐπεφάνη τάχιστα καὶ ἦλθεν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, ἢν ὁ Ρουσνιακὸς κατέλιπε κενήν. Μετὰ τῆς ταχύτητος καὶ ἐπιτηδειότητος τῶν ἀνδρῶν τῆς πατριδος τῶν χώνεται ὑπὸ τὸν μαυδύαν τοῦ Ρουσνιακοῦ λαμβάνει τὸ ἐγκυριδίον τοῦ ληστοῦ καὶ κόπτει τὰ δεσμά τοῦ αἰχμαλώτου ἀφήνων εἰς τὴν χεῖρα τοῦ Παύλου Ζαγραβὸν ἀκρὰν τοῦ ἐλευθέρου σχοινίου.

Μετὰ δύο λεπτά ὁ κόμης Γεώργιος Ἀρσταῖν ἐπανακτῆσας τὸ δεύτερον τεμάχιον τῆς ἀλύσεώς του ἵππευεν ὑπερηφάνως τὸν ἵππον αὐτοῦ τοῦ Ρουσνιακοῦ καὶ εὐχαριστήσας τὸν Ζαγράβ διὰ τινος χειρονομίας ἐλευθέρως ὤρμησε καλπαζῶν πρὸς τὴν πρώτην ὁδόν, ἥτις παρυσιάζετο αὐτῷ· ἀλλ' ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ταύτης ἐπέπρωτο νὰ συναντήσῃ τὸν Δουμβρόσκη.

«Υπάγε καὶ στείλέ μου τὸν Δουμβρόσκη Παῦλε εἶπε εἰς τὸν Χασάν νὰ ὑπάγῃ νὰ δώσῃ πενήτην ἄμαστιγώσας ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ Ἀγριοχοῖρου βραδυτέρον θὰ ἀπεφθῶμεν περὶ αὐτοῦ ἀποτελεσματικώτερον ὑπάγε σύντροφε λησιμόνησον πᾶν ὅ,τι εἶπον, καθ' ἣν στιγμὴν τὸ αἶμα ἀνήρητο εἰς τὸν ἐγκέφαλόν μου, ἵνα τὸν διαταραξῇ, ὅπως οἱ οἶνοι τῆς Σκλαβωνίας.

Μετ' ὀλίγον ὁ Δαλματὸς γίγας διεσκέλιζε, κύπτων τὴν κεφαλὴν, τὴν θύραν τοῦ σταύλου τούτου, ὅστις κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἐχρησίμευεν ὡς αἶθουσα τῶν ἀκροάσεων τῷ βασιλεῖ τοῦ Δουναβέως.

«Αἰ ἠλθεῖς πιστὲ μου, ἀφωσιωμένε μου, εἶπεν ὁ ἀρχηγὸς πλησιάζων αὐτῷ φιλικῶς καὶ μὲ ὕφος εὐθυμον· ἔμαθον τὰ μεγάλα σου κατορθώματα Δουμβρόσκη! ἂν καὶ ἐνίστε εἶσαι δυσπειθής, τούλάχιστόν ὑπάρχει πεποιθήσις περὶ τῆς δραστηριότητός σου. Γνωρίζω ὅτι χάρις εἰς τὴν προθυμίαν σου ὁ αἰχμαλώτος μας ἔβρινε τοιοῦτος καὶ εἶμαι λίαν εὐχαριστημένος ἀπὸ σέ· δὲν θὰ λησιμονήσω τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην.

«Ὁ γίγας ἀπεδέχετο τὰ συγχαρητήρια τοῦ ἀρχηγοῦ μὲ ὕφος πλήρες μετριοφροσύνης, μὲ χαμηλωμένους τοὺς ὀφθαλμούς, ὡς παιδίον συνήθως πανούργου καὶ ἀπειθῆς πρὸ ὀπίσθινον πρῶτην φοράν ἀκούσει ἐκ τοῦ στόματος τοῦ πατρὸς τοῦ συγχαρητήρια περὶ τῆς καλῆς του διαγωγῆς.

[Ἐπιτελεσθεῖς]

Η. ΦΑΘΓΕΡΑ

A.

Ἐπὶ τοῦ κούτινῳ καὶ τῷ χωρῷ ὁ γυῖος τοῦ γέροντος Μήτρου μικρὸς ἔβηνεταύτης, μικρὸς πᾶσι· τὰ ἔβην· ὄλοι τὸν κλάτον· τὸ χωρὶν καὶ τὸν κακοτυχεῖνον γιὰτ' εἶν' ἡ μάθη ἐβηνεταύτη· χερσὶν ἄπ' ἀρραίναι. Θυμῶνται τὴ γλυκεῖα θωρία, τὸ λιγερὸ κορμὶ του, θυμῶνται μ' ἀναστεινάμεν ὁ ἀγένητο παλλικάρ, ποῦ τῶρα εἶν' ἐπὶ τὴν ἐβηνεταύτη δίκως γυῖος καὶ φίλο.

B.

Ὁ Γέροντος Μήτρος ἦταν ὁ πρῶτος νοικοκύρης, εἶχε κοπάδι, πρόβατα, καὶ ἀμπέλια καὶ χωράφια, εἶχε βάρδια, τὸ κράτι, εἶχε καλά τὸ στέρι· μικροί, μεγάλοι· τὸ χωρὶν τὸν ἔβην ὅσον πατέρα, γιὰτ' ἦταν ὁ πρῶτος ἐπὶ τὴν γνώσιν ἐκποσειμένος. Ἢ ὅταν γενῶνταν τῆ· γιορταῖς μεγάλο πανηγύρι· καὶ ἡ κοπελοῦδας χόρευαν ὅσον φερωτῆς νεράιδας μὲ τῆ γαλιζαῖος τῆ· ποδιὰν, μὲ τὰ χροῖα γιορτανάκα ὁ γέροντος Μήτρος, ἄπ' ἐκεῖ ἂν εὐχάσταν νὰ πᾶν πᾶσαν ἀμύσας τὸ χροῖ καὶ πᾶσαν εἶν' ὅσον ἡγεῖα του. Μὲ εἶχε μέσ' ἐπὶ τὸ στήθος του ἕνα καυμὸ μεγάλο, τέσσαρα χροῖα πέρασαν ποῦ ὁ γυῖος του πᾶσι· τὰ ἔβην· καὶ οὐτα γρηχὴ του ἔλαβε, οὐτε ποῦ εἶν' ἔβην. Καὶ χιλικὸς σκέφεις ἄγριας πατοῦν· τὸ λογιόμο του: — Τί εἶν' ἂν εἶν' ἂν πᾶσαν, νὰ μὲ θυμῶνται τάχ·; Καὶ ὅταν ὄντερα καὶ ὄντερα τῆ νύκτα· ἔβηναι τὰ χαρμῶμα, καὶ τὸ παῖδι του κλαίει· Ἄλοι· τὸ γέροντος γυῖος ποῦναι παῖδι· τὰ ἔβην!

Γ.

Πέρασαν τὰ μεσάνυχτα κοιμῆς ὁ γέροντος Μήτρος, εἰς τὸν ἔβην τὸ εἰκόνημα καὶ ὄπλα τὸ τουφεκί· ἔβην ἀπορῆσι τὸ χωρὶν τὸ χροῖν τὸν γενῆρ· καὶ ἄπῳ· καὶ ἄπῳ· τὸ βορᾶς μογυρῆσι· τὰ πλατάνια ὅσον τὰ στοιχεῖα τοῦ ἄγρια μὲς ἐπὶ σπηλαιῖς, μαζώνουν· ποῦ δὲν ματαγίνηκε ἄλλη παρῳμοῖα νύκτα· ἀπὸ βραδὸς ἐβιδόθησαν κοπάδι τὰ κοπάδια καὶ ἀκόνησις βραχνόφωνη· ἐπὶ δένδρο ἢ κουκουβάγια ὁ μισοτεμῆος τοῦ σπητιοῦ, τοῦ γέροντος Μήτρος ὁ σκύλος σὲ μίαν γωνίαν μαζεύεται καὶ ἄπῳ ἄπῳ κλαίει· μὲ ὅταν κλαίει τὰ σκυλιὰ κατὶ κακὸ μὴναι.

Δ.

Πέρασαν τὰ μεσάνυχτα σιμὴ ἐπὶ τὴν ἔβην πόρτα ψαχουλητὸ καὶ τρίβιμο ἔβην τὸ γέροντος Μήτρο. — Κάποιο κλαδί θὰ σείσεται γιὰ τὸ βορᾶς· θὲ νᾶνε εἶπε καὶ ἐναγρόσις ἐπὶ τὴν χροῖα τὸν φλοκάτα, καὶ πάλι ἐνακούατῃ τὸ τρίβιμο· τὴν πόρτα καὶ ἀκόνη ἄλλη μὲ φορᾶ· καὶ ὁ σκύλος ἐβιδόθη καὶ ἄγρια ἐμοῦγρησις κουνῶντας τὴν ὄβρα του. — Ἄβηναι κλαδί, ὅστις βορᾶς μόν' ὄβην καπῳσις κλέφτης ὁ γέροντος εἶπε καὶ ἀρῳασις σὲ χεῖρα τὸ τουφεκί, ὅτῳ παραθῳρι· πρῶτα εἰς νύκτα, ὅσον παλλικάρ· καὶ ἐπὶ τῆς μίαν τουφεκί δίκως νᾶ δῆ ποῦ πᾶν· ἔβην τὸ σῳκρότο ὄβρισις ὁ σκύλος του λιγᾶν· καλῳτερον κοιμῆθηκε καὶ αὐτός, καὶ ὁ γέροντος Μήτρος.

E.

Κανείς ποῦ μὴν κοιμῆθη τέτοιον παρῳμοῖον ὕπνῳ! ὁ γέροντος Μήτρος εἶπυεσι νὰ πᾶν τὴ δουλειὰ του, ἐβιδόθη τὸ σκύλο του, τὴν πόρτα πᾶ· ν' ἀνοίξῃ, μὲ κατῆ ἀπ' ὄβην τὴν κρῳτεῖ καὶ δὲν ἀνοῖξ' ἢ πόρτα· τρίβει τὰ χεῖρα δύο φορᾶς καὶ πάλι ἐνασπῳχῳναι· καὶ ἡ πόρτα πέρασι ὅσον βοῦβη· ἔβην κορμὶ ἄπῳ· ἄπ' τὴν καρδίαν του μὲς φωνὴ ὁ γέροντος Μήτρος· βγάζει καὶ πῳρτ' ἀπῳ τὸ νεκρὸ τριβῳναι τὰ μαλλιά του. Ἦταν ὁ γυῖος του ἄπῳσις τὸ χροῖα ἐπαλωμένος, μὲ μίαν πληγὴν ἐπὶ τὸ στήθος του καὶ ποῦ βιθῳσις τὸ βόλι τῆς τουφεκίσις, ποῦ ἔβριξε τὴ νύκτα ὁ γέροντος Μήτρος· εἶχε γυρῳσις ὄβρισις ἀπὸ τὰ μαῳρα ἔβηναι· καὶ ἐπὶ κατῳρῳι τοῦ σπητιοῦ τὸ ποῦ πρὶν πατήσῃ χιλιας ἐβιδόθησις γλυκεῖαις γυρῳσις τὸ νοῦ του καὶ δὲν μῳροῖσις ὁ δούστιχος οὐτε φωνὴ νὰ βγᾶλῃ, ἀπῳ ἡ χροῖα ἐχειλίσις καὶ τοῦαλιε, τὸ στόμα· μὲ μὲς· ἐπὶ τὴν τόση του χροῖα, ἐπὶ τὴν τόση εὐτυχία, εἶχε ποῦ ἐλογαῖσις νὰ πῳσῃ μὲ κατῳρα· ἐπὶ τὸ στήθος τοῦ πατῳρα του· νὰ τὸν γλυκοφύλασῃ, ὁ ἴδιος ὁ πατῳρας του τὸ ὄβρισις τοῦ δίνει.

ΣΤ.

Ἐβηναι ἀπῳσις πῳρα του καὶ πρῳβῳτα καὶ ἀμπέλια καὶ γιὰ ἐβιδόθησις κρῳτεῖ τοῦ τουφεκίσις τὴν κᾶνα, ἐκεῖνη ποῦ ἐακότωσις τὸν ἀκριβὸ τὸ γυῖο του τὴν ἔαοφῃ μὲ κλάμῳκατῃ τὴν ἔβην φλογῳρα· καὶ πᾶσις δίκως καὶ βουνα καὶ ἄγρια λαγῳβῳδια· χροῖον τὰ μάτια ἄπῳσις παρῳπονο ἢ φλογῳρα, καὶ μὲς· ἄπ' τὸ παρῳπονο βγαίνει διαλῳς ὁ πόνος, ὁ ἔβηναι πόνος· εἶν' τοῦ γυῖο, ὁ ἄλλος τοῦ πατῳρα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ